

Шапенко Л.О.,

старший викладач кафедри теорії та історії держави і права
Юридичного інституту Національного авіаційного університету

Даценко Т.В.,

студентка 1 курсу

Юридичного інституту Національного авіаційного університету

ЯКІСТЬ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ТА МІРИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

Незважаючи на постійні спроби побудови сильної правової та демократичної держави, сучасний стан функціонування законодавчої, правоохоронної та судової систем все ще вимагає вдосконалення. Передумовою цього виступає неспроможність існуючого законодавства врегульовувати відносини у всіх сферах суспільного життя та задовольняти потреби кожного учасника правовідносин.

На нашу думку, така ситуація зумовлена скоріше не відсутністю закону, покликаного регулювати процеси у суспільному житті, а, навпаки, великою кількістю нормативно-правових актів, які потребують систематизації, що передбачає зведення їх у єдиний цілісний комплекс з метою забезпечення найбільш повного правового захисту населення та держави.

Аналізуючи різні види систематизації, такі як кодифікація, інкорпорація, консолідація, необхідно звернути увагу на тому, що така діяльність спрямована на усунення суперечностей між нормативно-правовими актами; підвищення якості та ефективності самого законодавства; забезпечення доступності його використання громадянами, державними органами, громадськими організаціями, комерційними корпораціями.

Говорячи про якість законодавства, варто зауважити, що дане поняття повинно охоплювати всю сукупність соціальних та юридичних властивостей, форм та змісту нормативно-правової бази, яка обумовлює здатність

законодавства адаптуватися до сучасних змін в суспільному житті та захистити інтереси більшості громадян нашої держави.

В Україні низька якість законодавства зумовлена його невиконанням. Оскільки є особи, що мало обізнані в правовому сенсі та намагаються як найменше застосовувати закон у своєму житті. Є також і прогресивні громадяни, які йдуть на крок попереду розвитку законодавства і тому знову ж таки закон не здатен задовольнити потреби конкретного індивіда. Звичайно задовольнити одних та інших одночасно абсолютно неможливо. Тому і виникають колізії. Подолати ці суперечності необхідно за допомогою правової політики, але, на жаль, через постійну політичну невизначеність політизується все, немає системної правової політики, яка змогла б подолати конфлікт інтересів та забезпечити розгляд, прийняття та реалізацію багатьох базових законів, які були б спрямовані ефективно та раціонально врегульовувати суспільні відносини.

Аналізуючи якість законодавства, перш за все, потрібно розглянути наскільки воно є ефективним. Сьогодні в науковій літературі, при визначеності ефективності законодавства, простежується ототожнення понять закону, права та норм права. Наприклад, на думку Онищенко Н.М. якість законодавства може розглядатися через його ефективність, яка полягає у співвідношенні фактичного результату дії законодавства й тих соціальних цілей для досягнення яких це законодавство було прийнято [1, с. 3-6]. На думку ж Абрамова А.І. ефективність права полягає у юридичній ефективності, досягненні ним тих правових результатів, які передбачались правотворцем (законодавцем) при здійсненні правового регулювання [2, с. 223]. Інші вчені розглядають ефективність норм права, яка полягає у співвідношенні між фактичним результатом їх дії і тими соціальними цілями, для досягнення яких ці норми були прийняті [3, с. 116]. Проте є і супротивники даних тверджень, які вважають, що ефективність права як соціально-духовного регулятора не складається з ефективності конкретних норм законодавства. Ефективність, значимість, психологічне визначення права зумовлюється цілим комплексом

факторів власне юридичного, психологічного, культурного, економічного та іншого характеру [4, с. 29]. З огляду на вищесказане, можна зробити висновок, що ефективністю закону, права та норм права можна вважати ступінь результативності їх впливу на суспільні відносини. Тобто під ефективністю чи якістю законодавства слід розуміти ефективність правового регулювання, яка полягає у здатності вирішувати соціально-правові проблеми в суспільстві.

Якість законодавства – це не лише одностороння діяльність законодавчих органів, яка повинна забезпечити правовий захист населення, це також тісна взаємодія людини і держави, від якої залежить ймовірність задоволення інтересів громадян. Результат не завжди буде позитивним, оскільки він залежить від правосвідомості та правової культури кожного конкретного індивіда.

Правосвідомість і правова культура населення останнім часом набуває особливого значення, оскільки будь-яка ідея може бути втілена тільки тоді, коли вона сприйнята населенням. Найважливішим інститутом для формування суспільної правосвідомості та правової культури є правове виховання, яке передбачає осмислення взаємовпливу та взаємообумовленості суспільства та держави [5, 28-29].

Як підсумок, потрібно зазначити, що навіть найдосконаліші приписи законодавства не можуть гарантувати його якість чи ефективність. Головним залишається показник правової культури населення, його самосвідомість, які передбачають обрання для себе особисто виду і міри своєї поведінки. Право кожного виконувати обов'язки або не виконувати і понести відповідальність, тому сама людина владна обирати свою поведінку і ніякі закони не зможуть завадити цьому, якщо вона сама не усвідомлює протиправності свого діяння і не дотримується норм, встановлених законом.

Ще одним з важливих заходів щодо поліпшення якості законодавства є його систематизація, яка забезпечить упорядкування і удосконалення законодавчих та інших нормативно-правових актів і безсумнівно зведення їх у єдину внутрішньо узгоджену систему.

Звісно, що в правовій державі, яку ми прагнемо відбудувати, необхідно говорити про відповідність закону праву, під останнім розуміючи так зване «природне право», яке ґрунтується на моралі, свободі, справедливості та рівності. І тільки тоді буде можливість об'єктивно оцінити якість законодавства, адже закони створюють люди і для людей, і без людей вони виконуватися не можуть.

Список використаних джерел:

1. Оніщенко Н.М. Проблеми ефективності законодавства та сучасний розвиток // Віче. – 2007. – № 12. – С. 3-6.
2. Абрамов А.И. Теоритические и практические проблемы реализации функций права. – Самара. 2008. – С. 223.
3. Общая теория государства и права. Академический курс в трех томах / отв. ред. М.Н. Марченко. – Т. 3 – М., 2007. – С. 116.
4. Жинкин С.А. Психологические проблемы эффективности права. – Санкт-Петербург. 2009. – 373 с.
5. Данильян О. Проблема взаємовпливу правового виховання і державотворчого процесу: українські реалії / О. Данильян, О. Петришин // Вісник Академії правових наук України : зб. Наук пр. – Х. : Право, 2010. № 1 (60). – С. 28-39.